

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતનો ઉચ્ચ ન્યાયાલય

આર/સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ એપ્લિકેશન (ફ્વોર્શિંગ) નં. ૭૦૧૬ ઓફ ૨૦૧૮

સાથે

આર/વિશેષ ફોજદારી અરજી નં. ૭૦૨૦ ઓફ ૨૦૧૮

મંજૂરી અને સહિ માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે. સી. દોશી

=====

|                       |     |     |
|-----------------------|-----|-----|
| રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર | હા. | ના. |
|                       | હા. |     |

-----

-----

રાયન તે નંબી પુરમ સાલિવાતીના પુત્ર

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્યો

-----

ઉપસ્થિતિ:

શ્રી મિહીર જોશી, સિનિયર એડ્વોકેટ, સુશ્રી નિશા ઓઝા અને સુશ્રી વિનીશા  
જૈન સાથે મેસર્સ વાડિયાગાંધી માટે અને સી. ઓ. (૫૬૭૯) અરજદાર (ઓ)  
નંબર ૧ માટે.

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૨ માટે શ્રી પ્રદીપ ડી ભાટે (૧૫૨૩)

શ્રી સોહમ જોશી, એપીપી પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧ માટે

-----

-----

કોરમ:માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે. સી. દોશી

તારીખ:૦૨/૦૫/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. મૂળભૂત તફાવત સિવાય, સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ એપ્લિકેશન નંબર ૭૦૧૬  
ઓફ ૨૦૧૮ એકીકૃત નાણાકીય નિવેદનના સંદર્ભમાં છે, જ્યારે સ્પેશિયલ  
ક્રિમિનલ એપ્લિકેશન નંબર ૭૦૨૦ ઓફ ૨૦૧૮ એકલ નાણાકીય નિવેદનના

સંદર્ભમાં છે, કિમિનલ ઇન્કવાયરી નંબર ૧૩૭ ઓફ ૨૦૧૮ ધરાવતી અને કિમિનલ ઇન્કવાયરી નંબર ૪૩ ઓફ ૨૦૧૮ ધરાવતી તારીખ ૧૪.૦૨.૨૦૧૮ ની ફોજદારી ફરિયાદને પડકારતી બંને અરજીઓમાં અન્ય કોઈ નોંધપાત્ર ફેરફાર થયો નથી. તેથી, બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલોની સંમતિ સાથે, બંને અરજીઓ એકસમાન રીતે નક્કી કરવામાં આવે છે.

૨. આ કેસની હકીકતો નીચે મુજબ છે: –

૨.૧.અહીં પ્રતિવાદી નંબર ૨ એ કંપની અધિનિયમ, ૨૦૧૩ ("કંપની અધિનિયમ") ની કલમ ૧૪૩ હેઠળ ઉપરોક્ત ફરિયાદ દાખલ કરી છે કે અરજદાર, ઓડિટર તરીકે, એકીકૃત નાણાકીય નિવેદનોમાં સંબંધિત પક્ષના વ્યવહારોને લગતી કેટલીક જાહેરાતો કરવામાં નિષ્ફળ ગયા છે અને તેથી તે કંપની અધિનિયમની કલમ ૧૪૩નું ઉલ્લંઘન છે અને આમ કંપની અધિનિયમની કલમ ૧૪૭ (૨) હેઠળ કાર્યવાહી કરવા માટે જવાબદાર છે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદાર સામે કરવામાં આવેલા આક્ષેપો, જો સાબિત થાય છે, તો તે શ્રેષ્ઠ રીતે નાગરિક દંડ લાદવા સમાન છે અને તેથી સમગ્ર કાર્યવાહી અધિકારક્ષેત્ર વગરની છે.તેથી, અરજીઓ રજૂ કરો.

૩. અરજદારો વતી વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી નિશા ઓઝા અને વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી વિનિશા જૈનની સહાયથી વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મિહિર જોશી રજૂઆત કરશે

કે કંપનીઓના રજિસ્ટ્રારને જાણવા મળ્યું છે કે અરજદાર જે મેસર્સ ડેલોઈટ હાસ્કિન્સ એન્ડ સેલ્સ-ભાગીદારી પેઢીના ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ છે, તેમણે સંબંધિત પક્ષો/કી મેનેજમેન્ટ પર્સનલ (કેએમપી) ની સૂચિનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, તેમ છતાં તેમના ઓડિટ અહેવાલમાં સંબંધિત પક્ષો અથવા કંપનીના કેએમપી કોણ છે તે જણાવ્યું નથી અને તેથી, તેઓએ કંપની અધિનિયમની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે અને તેથી, કંપની અધિનિયમની કલમ ૧૪૩નું ઉલ્લંઘન કર્યું છે, જેને કંપની અધિનિયમની કલમ ૧૪૭ હેઠળ સજા આપવામાં આવી છે. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી જોશી રજૂ કરશે કે ઓડિટર્સ એકાઉન્ટિંગ સ્ટાન્ડર્ડ (એએસ ૧૮) નું પાલન કરશે, જેમાં કલમ ૧૦.૧ માં સંબંધિત પક્ષની વ્યાખ્યા કરવામાં આવી છે અને કલમ ૧૦.૮ માં કી મેનેજમેન્ટ પર્સનલ (કેએમપી) ની વ્યાખ્યા આપવામાં આવી છે. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી જોશી સંબંધિત પક્ષ અને મુખ્ય વ્યવસ્થાપન કર્મચારીની વ્યાખ્યા વાંચીને રજૂ કરે છે કે તે મુખ્ય વ્યવસ્થાપન કર્મચારી છે એમ કહેવા માટે તેની પોસ્ટિંગ સાથે ચોક્કસ વ્યક્તિના નામનો ઉલ્લેખ કરવાની જરૂર નથી. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી જોશી રજૂ કરે છે કે ઓડિટર્સ એકાઉન્ટિંગ સ્ટાન્ડર્ડ ૧૮નું પાલન કરવું પડશે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ઓડિટ રિપોર્ટ દાખલ કરતી વખતે, અરજદારે એકાઉન્ટિંગ સ્ટાન્ડર્ડ ૧૮નું પાલન કર્યું છે અને તેથી, અરજદાર સામે કાર્યવાહી ખરાબ છે.

૩.૧.વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી જોશી રજૂ કરે છે કે કદાચ કંપનીઓના કુલસચિવ અપેક્ષા રાખે છે કે ઓડિટર્સે કંપની અધિનિયમની કલમ ૨ (૫૧) નું પાલન કરવું પડશે અને મુખ્ય વ્યવસ્થાપકીય કર્મચારી કોણ છે તે સ્પષ્ટ કરવું પડશે પરંતુ કંપની અધિનિયમની કલમ ૨ (૫૧) વર્તમાન કેસમાં લાગુ થશે નહીં.તે આગળ રજૂ કરવામાં આવે છે કે અન્યથા, ડેલ ડિસોઝા વિરુદ્ધ/ના કેસમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ.ભારત સરકાર [(૨૦૨૧) ૨૦ એસ. સી. સી. ૧૩૫] એ પેરા ૩૪ માં જણાવ્યું હતું કે ફરિયાદી એજન્સીએ તકનીકી, અનૈતિક અને વાસ્તવિક ઉદ્દંઘનના કેસોમાં વિચારશીલ હોવું જોઈએ અને કપટપૂર્ણ અને ખોટા આચરણના કિસ્સામાં નિશ્ચિતપણે ક્ષમાશીલ હોવું જોઈએ.વર્તમાન કેસમાં, વધુમાં વધુ તેને તકનીકી અને અનૈતિક ઉદ્દંઘન કહી શકાય અને વધુ કંઈ નહીં, તેથી, અરજદાર જે ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ છે તેને તકનીકી ઉદ્દંઘનની સુનાવણીનો સામનો કરવા માટે મોકલવો જોઈએ નહીં.

૩.૨.ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરીને, અરજીઓને મંજૂરી આપવા અને ફોજદારી ફરિયાદને રદ કરવા માટે રજૂ કરવામાં આવે છે.

૪. પ્રતિવાદી નં. માટે વકીલ શ્રી ક્ષિતિજ અમીન શીખ્યા.૨ રજૂઆત કરશે કે દ્રાયલ પૂર્ણ થવા દો.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલની સુનાવણી દરમિયાન ચકાસણી કરી શકાય છે.આ

તબક્કે શ્રેશોલ્ડ પર, એવું ન કહી શકાય કે અરજદાર સામે ગુનો કરવામાં આવ્યો નથી.અરજદારે ઉલ્લેખ કર્યો નથી કે માફલાલ ઇન્ડસ્ટ્રીઝના મુખ્ય વ્યવસ્થાપન કર્મચારી કોણ છે.માત્ર નામ જણાવવાથી મુખ્ય વ્યવસ્થાપન કર્મચારીઓની જરૂરિયાત પૂરી નહીં થાય.આમ, તે રજૂ કરે છે કે અરજીઓને ધ્યાનમાં લેવામાં નહીં આવે અને ફોજદારી ફરિયાદને શ્રેશોલ્ડ પર રદ કરી શકાતી નથી.

૫. નોંધનીય છે કે, હકીકત એ છે કે મુદ્દો અને વિવાદ કંપનીઓના રજિસ્ટ્રાર અને ઓડિટર્સ વચ્ચે છે, એપએ જરૂરી આદેશ પસાર કરવા માટે રજૂઆત કરી હતી.

૬. એ નોંધવું યોગ્ય છે કે અરજદાર મફતલાલ ઇન્ડસ્ટ્રીઝના ઓડિટર છે અને તેમણે કંપનીઓના રજિસ્ટ્રારમાં એકીકૃત નાણાકીય નિવેદન તેમજ એકલ નાણાકીય નિવેદન દાખલ કર્યું છે.કે. એમ. પી. ની કોલમમાં ઓડિટર્સે શ્રી એચ.એ.મફતલાલ (૨૮.૦૫.૨૦૧૩ સુધી), શ્રી રાજીવ દયાલ અને શ્રી વી.પી.મફતલાલ ના નામોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે.કોર્પોરેટ બાબતોના મંત્રાલય અને કંપનીઓના નોંધણી અધિકારીની કચેરીએ ૨૫.૦૭.૨૦૧૭ પર કંપની અધિનિયમ, ૨૦૧૩ની કલમ ૧૪૩ના ઉલ્લંઘન માટે અરજદારને કારણદર્શક નોટિસ જારી કરી હતી, જેમાં નીચેનાને ઉલ્લંઘન તરીકે અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું: -

"કંપનીના હિસાબી પુસ્તકો અને એકીકૃત નાણાકીય નિવેદનોની તપાસ દરમિયાન, તે નોંધ નંબર ૩૧.૫ પર નોંધવામાં આવી હતી કે સંબંધિત પક્ષો/કે. એમ. પી. ની યાદી આપવામાં આવી હતી, જોકે, યાદીમાં કંપની સચિવ અને સી. એફ. ઓ. નું નામ આપવામાં આવ્યું ન હતું, તેથી કંપની અધિનિયમ, ૨૦૧૩ની કલમ ૧૨૯, ૧૩૩નું ઉલ્લંઘન થયું હતું, જેને એ. એસ.-૧૮ સાથે વાંચવામાં આવ્યું હતું. તમે ઓડિટર હોવાને કારણે તમારા અહેવાલમાં સંબંધિત નાણાકીય વર્ષ માટે ઉપરોક્ત ઉલ્લંઘનની જાણ કરી નથી. તેથી, કંપની અધિનિયમ, ૨૦૧૩ની કલમ ૧૪૩નું ઉલ્લંઘન થયું છે અને અધિનિયમની કલમ ૧૪૭ હેઠળ દંડાત્મક કાર્યવાહી માટે જવાબદાર છે.

૭. કારણદર્શક નોટિસનો જવાબ આપવામાં આવ્યો હતો, જેમાં નીચેના જવાબો આપવામાં આવ્યા છે: -

"અનુસૂચિ III માં સામાન્ય સૂચનાઓનો ફકરો ૬ જણાવે છે કે "આ અનુસૂચિના હેતુ માટે, અહીં ઉપયોગમાં લેવાતી શરતો લાગુ એકાઉન્ટિંગ સ્ટાન્ડર્ડ અનુસાર હશે.

આ સ્થિતિ કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ની અગાઉની સુધારેલી અનુસૂચિ ૬ હેઠળ પણ પ્રચલિત હતી.પરિણામે, ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સ ઓફ ઇન્ડિયા (આઈસીએઆઈ) દ્વારા પેરા ૬.૧૫ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલી સુધારેલી અનુસૂચિ ૬ પરની માર્ગદર્શિકા નોંધમાં એમ પણ જણાવવામાં આવ્યું છે કે "સૂચનાઓ સ્પષ્ટ કરે છે કે સુધારેલી અનુસૂચિ ૬ માં ઉપયોગમાં લેવાતી શરતો લાગુ હિસાબી ધોરણો અનુસાર હશે.ઉદાહરણ તરીકે, સુધારેલી અનુસૂચિ ૬ માં અનેક સ્થળોએ વપરાતા "સંબંધિત પક્ષો" શબ્દનો અર્થઘટન એએસ-૧૮ સંબંધિત પક્ષની જાહેરાતોમાં આપવામાં આવેલી વ્યાખ્યાના આધારે થવો જોઈએ.

તદનુસાર, સંબંધિત પક્ષની જાહેરાતોના સંદર્ભમાં, એકાઉન્ટિંગ સ્ટાન્ડર્ડ ૧૮ હેઠળ સૂચવ્યા મુજબ જાહેરાતની જરૂરિયાતો:સંબંધિત પક્ષની જાહેરાતો (એ. એસ. ૧૮) (કાયદાની કલમ ૧૩૩ હેઠળ સૂચવેલ) નું પાલન કરવું જરૂરી છે.

જ્યારે કલમ ૨ (૫૧) કંપની સચિવ અને મુખ્ય નાણાકીય અધિકારીનો સમાવેશ કરવા માટે મુખ્ય વ્યવસ્થાપકીય કર્મચારીને વ્યાખ્યાયિત કરે છે, ત્યારે નાણાકીય નિવેદનોમાં જાહેરાતો ધોરણો અનુસાર સૂચિત દ્રષ્ટિએ નક્કી/ફરજિયાત છે.

એ. એસ. નો ફરો ૧૦.૮ મુખ્ય વ્યવસ્થાપન કર્મચારીને વ્યાખ્યાયિત કરે છે જેનો અર્થ થાય છે 'તે વ્યક્તિઓ કે જેમની પાસે રિપોર્ટિંગ એન્ટરપ્રાઇઝની પ્રવૃત્તિઓના આયોજન, નિર્દેશન અને નિયંત્રણ માટેની સત્તા અને જવાબદારી છે'.

૮. કંપની અધિનિયમ (પરિશિષ્ટ-બી) ની કલમ ૨૦૬ (૫) હેઠળ કરવામાં આવેલા નિરીક્ષણ અહેવાલમાં, કોર્પોરેટ બાબતોના મંત્રાલયના પેરા ૧૭માં નીચે મુજબનું ઉલ્લંઘન જોવા મળ્યું હતું: -

"૧૭.કંપની અધિનિયમ, ૨૦૧૩ની કલમ ૧૩૩ સાથે વાંચીને એ. એસ.-૧૮ સાથે વાંચીને કલમ ૧૨૯નું ઉલ્લંઘન.કંપનીના હિસાબી પુસ્તકો અને એકીકૃત નાણાકીય નિવેદનોની તપાસ દરમિયાન, તે નોંધ નંબર ૩૧.૫ પર નોંધવામાં આવી હતી કે સંબંધિત પક્ષો/કે. એમ. પી. ની ચાટી આપવામાં આવી હતી, જોકે, ચાટીમાં કંપની સચિવ અને સી. એફ. ઓ. નું નામ આપવામાં આવ્યું ન હતું, તેથી કંપની અધિનિયમ, ૨૦૧૩ની કલમ ૧૨૯,૧૩૩નું ઉલ્લંઘન કરવામાં આવ્યું હતું, જેને એએસ-૧૮ સાથે વાંચવામાં આવ્યું હતું.

૯. ઉપરોક્ત પાસા પછી, અરજદાર સામે કંપની અધિનિયમની કલમ ૧૪૩ હેઠળ ફોજદારી કેસ નોંધવામાં આવ્યો હતો, જેમાં કાર્યવાહી શરૂ કરવા માટે એકીકૃત કેસ તરીકે નીચેના ઉદ્બંધનનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો: –

"કંપનીના હિસાબી પુસ્તકો અને એકીકૃત નાણાકીય નિવેદનોના નિરીક્ષણ દરમિયાન, વર્ષ પૂરું થયું તે માટે એકીકૃત નાણાકીય નિવેદનો પરની નોંધોની નોંધ નંબર ૩૧.૫ અને સંબંધિત પક્ષો/કે. એમ. પી. ની સૂચિ આપવામાં આવી હતી, જો કે કંપની સચિવ અને સી. એફ. ઓ. ના નામની સૂચિમાં આપવામાં આવ્યું ન હતું, તેથી કંપની અધિનિયમ, ૨૦૧૩ની કલમ ૧૨૯, ૧૩૩નું એ. એસ.-૧૮ સાથે ઉદ્બંધન થયું છે. તમે ઓડિટર હોવાને કારણે તમારા અહેવાલમાં સંબંધિત નાણાકીય વર્ષ માટે ઉપરોક્ત ઉદ્બંધનની જાણ કરી નથી. તેથી, કંપની અધિનિયમ, ૨૦૧૩ની કલમ ૧૪૩નું ઉદ્બંધન થયું છે અને અધિનિયમની કલમ ૧૪૭ હેઠળ દંડાત્મક કાર્યવાહી માટે જવાબદાર છે.

૧૦. ઉદ્બંધન તરીકે જે મળી શકે છે તે કંપની સેક્રેટરીનું નામ છે અને એકીકૃત નાણાકીય નિવેદન અથવા એકલ નાણાકીય નિવેદનમાં સી. એફ. ઓ. નું નામ આપવામાં આવ્યું ન હતું, જે ફરિયાદી પક્ષ અનુસાર કંપની અધિનિયમ, ૨૦૧૩ની કલમ ૧૨૯ અને ૧૩૩નું ઉદ્બંધન કરે છે, જે એકાઉન્ટિંગ સ્ટાન્ડર્ડ ૧૮

સાથે વાંચે છે.તે સાચું છે કે એકીકૃત નાણાકીય નિવેદન અથવા સ્વતંત્ર નાણાકીય નિવેદનમાં, કંપની સચિવ અને સી. એફ. ઓ. ના નામ જોડવામાં આવતા નથી પરંતુ એવા વ્યક્તિઓના નામ જણાવવામાં આવ્યા છે કે જેમની પાસે રિપોર્ટિંગ એન્ટરપ્રાઇઝની પ્રવૃત્તિઓના આયોજન, નિર્દેશન અને નિયંત્રણ માટે સત્તા અને જવાબદારી છે.તે સ્પષ્ટપણે સ્પષ્ટ કરે છે કે એકાઉન્ટિંગ સ્ટાન્ડર્ડ ૧૮ સંબંધિત પક્ષના સંદર્ભમાં જોગવાઈનું સંચાલન કરે છે.સંબંધિત પક્ષને એકાઉન્ટિંગ સ્ટાન્ડર્ડની કલમ ૧૦.૧ માં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યો છે, તે નીચે મુજબ વાંચે છે: –

" ૧૦.૧ સંબંધિત પક્ષ-પક્ષોને સંબંધિત માનવામાં આવે છે જો રિપોર્ટિંગ સમયગાળા દરમિયાન કોઈપણ સમયે એક પક્ષ અન્ય પક્ષને નિયંત્રિત કરવાની અથવા નાણાકીય અને/અથવા કાર્યકારી નિર્ણયો લેવામાં અન્ય પક્ષ પર નોંધપાત્ર પ્રભાવ પાડવાની ક્ષમતા ધરાવે છે.

૧૦.૧.એકાઉન્ટિંગ સ્ટાન્ડર્ડની કલમ ૧૦.૮ મુખ્ય વ્યવસ્થાપન કર્મચારીઓને વ્યાખ્યાયિત કરે છે.તે નીચે પ્રમાણે વાંચે છે: –

" ૧૦.૮ મુખ્ય વ્યવસ્થાપન કર્મચારી-તે વ્યક્તિઓ કે જેમની પાસે રિપોર્ટિંગ એન્ટરપ્રાઇઝની પ્રવૃત્તિઓના આયોજન, નિર્દેશન અને નિયંત્રણ માટેની સત્તા અને જવાબદારી છે.

૧૧. ઉપરોક્ત જોગવાઈને વાંચીને, તે કંપની સેક્રેટરી અથવા સી. એફ. ઓ. ના ચોક્કસ નામની માંગ કરતું નથી. તે માત્ર એવા વ્યક્તિના નામની માંગ કરે છે કે જેની પાસે એન્ટરપ્રાઇઝની રિપોર્ટિંગ પ્રવૃત્તિઓના આયોજન, નિર્દેશન અને નિયંત્રણ માટે સત્તા અને જવાબદારી હોય.કંપનીઓના રજિસ્ટ્રારનો એવો કેસ નથી કે જે વ્યક્તિઓના નામ કે જેઓ એન્ટરપ્રાઇઝની રિપોર્ટિંગ પ્રવૃત્તિઓના આયોજન, નિર્દેશન અને નિયંત્રણ માટે સત્તા અને જવાબદારી ધરાવે છે, તેમનો એકીકૃત નાણાકીય નિવેદન અથવા સ્વતંત્ર નાણાકીય નિવેદનમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો નથી. કંપની અધિનિયમની કલમ ૨ (૫૧) કંપનીના સંબંધમાં મુખ્ય વ્યવસ્થાપકીય કર્મચારીઓને વ્યાખ્યાયિત કરે છે.તે નીચે પ્રમાણે વાંચે છે:  
—

(૫૧) કંપનીના સંબંધમાં મુખ્ય વ્યવસ્થાપકીય કર્મચારીઓનો અર્થ છે: —

(૧) ચીફ એક્ઝિક્યુટિવ ઓફિસર અથવા મેનેજિંગ ડિરેક્ટર અથવા મેનેજર.

(૨) કંપની સેક્રેટરી

(૩) સંપૂર્ણ સમયના નિર્દેશક;

(જ) મુખ્ય નાણાકીય અધિકારી;

(પ) એવા અન્ય અધિકારી કે જેઓ સંપૂર્ણ સમયની નોકરીમાં હોય તેવા નિર્દેશકોથી એકથી વધુ સ્તર નીચે ન હોય, તેમને બોર્ડ દ્વારા મુખ્ય વ્યવસ્થાપકીય કર્મચારી તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવે અને

(ડ) નિયત કરવામાં આવે તેવા અન્ય અધિકારી.

૧૨. તેથી, કંપની અધિનિયમ અનુસાર, મુખ્ય વ્યવસ્થાપકીય કર્મચારીનો અર્થ ઉપરોક્ત વ્યક્તિઓ થાય છે પરંતુ હિસાબી ધોરણ ૧૮ અનુસાર, મુખ્ય વ્યવસ્થાપન કર્મચારી તે વ્યક્તિઓ છે જેમની પાસે રિપોર્ટિંગ એન્ટરપ્રાઇઝની પ્રવૃત્તિઓના આયોજન, નિર્દેશન અને નિયંત્રણની સત્તા અને જવાબદારી હોય છે.તેથી, આ અદાલત અનુસાર, એકાઉન્ટિંગ સ્ટાન્ડર્ડ ૧૮ની નોંધ લીધા વિના કંપનીઓના રજિસ્ટ્રાર દ્વારા શરૂ કરાયેલ કાર્યવાહી અતિ તકનીકી હોવાનું જણાયું હતું.

૧૩. ડેલ ડિસોઝા (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે પેરા

૩૪ માં નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો છે: –

"૩૪.લગભગ દરેક કાયદો અમલમાં મૂકવા અને દંડ કરવા માટે કાર્યકારી સત્તા પ્રદાન કરે છે, જેનો ઉપયોગ કેસ દર કેસમાં સતત કરવામાં આવે છે,

પરંતુ વ્યક્તિગત કેસના તથ્યોને અનુરૂપ છે. હિન્દુસ્તાન સ્ટીલ લિમિટેડનો પેસેજ એ નિયમને પ્રકાશિત કરે છે કે ફરિયાદી એજન્સીઓ સાથે જે વિવેકબુદ્ધિ છે તે તકનીકી, અનૈતિક ઉલ્લંઘન અને વાસ્તવિક અને પ્રામાણિક માન્યતાના કેસોમાં વિચારશીલ રહેવાની ફરજ સાથે જોડાયેલી છે, અને કપટપૂર્ણ અને ખોટા વર્તનના કિસ્સાઓમાં નિશ્ચિતપણે અક્ષમ્ય છે. કેટલીકવાર કાયદાકીય જોગવાઈઓ ખૂબ જ વિગતવાર શબ્દોમાં લખવામાં આવે છે જેથી તેમાં સામેલ ચલ અને જટિલતાઓને ધ્યાનમાં રાખીને વિસ્તૃત પહોંચ મળી શકે, અને ભૂલો ટાળવા અને સબટરફ્યુજને તપાસવા માટે પણ. જો કે, જોગવાઈનો કાનૂની અર્થ અમૂર્ત રીતે નક્કી થતો નથી, પરંતુ માત્ર ત્યારે જ જ્યારે તે કેસની સંબંધિત હકીકતો પર લાગુ થાય છે. તેથી, તે જરૂરી છે કે સત્તાવાળાઓને આપવામાં આવેલી વિવેકબુદ્ધિ વાજબી, અનપેક્ષિત અથવા ગેરવાજબી પરિણામોને ટાળીને ન્યાયી અને વિવેકપૂર્ણ રીતે લાગુ કરવામાં આવે. કાયદાનો ઉદ્દેશ, ઉદ્દેશ અને હેતુ વિવેકબુદ્ધિની કવાયતને માર્ગદર્શન આપવું જોઈએ, કારણ કે ધારણા એ છે કે નિર્માતાઓએ વિસંગત અથવા બિનકાર્યક્ષમ પરિણામોની અપેક્ષા રાખી ન હતી. તેનો ઈરાદો અજાણતા ડિફોલ્ટરને નિશાન બનાવવાનો અને સજા આપવાનો ન હોવો જોઈએ, જે મૂળભૂત રીતે કાયદાનું પાલન કરે છે.

૧૪. કાયદાનો ઉદ્દેશ, ઉદ્દેશ અને હેતુ વિવેકબુદ્ધિની કવાયતને માર્ગદર્શન આપવું જોઈએ, કારણ કે ધારણા એ છે કે નિર્માતાઓએ વિસંગત અથવા બિનકાર્યક્ષમ પરિણામોની અપેક્ષા રાખી ન હતી અને અજાણતા ડિફોલ્ટરને નિશાન ન બનાવવું જોઈએ.વર્તમાન કિસ્સામાં, ઉપર જણાવ્યા મુજબ, કંપનીઓના રજિસ્ટ્રારે જોગવાઈના ઇરાદાનો ઉલ્લેખ કર્યા વિના અને એકાઉન્ટિંગ સ્ટાન્ડર્ડ ૧૮ માંની વ્યાખ્યાને ધ્યાનમાં લીધા વિના પણ અતિ તકનીકી દૃષ્ટિકોણ અપનાવ્યો છે, જે બિનકાર્યક્ષમ પરિણામ છે.

૧૫. અરજદાર કે જે પ્રતિષ્ઠિત ઓડિટર છે, જેમણે એકાઉન્ટિંગ સ્ટાન્ડર્ડ ૧૮ ને અનુસરીને પ્રતિષ્ઠિત કંપનીનું ઓડિટ કર્યું છે, તેમને ટ્રાયલના રિગ્મરોલ માટે મોકલી શકાતા નથી.

૧૬. આ અદાલત હરિયાણા રાજ્ય વિરુદ્ધ ભજનલાલ [૧૯૯૨ પૂરક (૧) એસ. સી. સી. ૩૩૫] ના કેસમાં આ અદાલતના નીચેના નિરીક્ષણોનો લાભપ્રદ રીતે ઉલ્લેખ કરી શકે છે અને તેમાં નિર્ધારિત કાયદાનું સતત પાલન કરવામાં આવ્યું છે.પરિચ્છેદ ૧૦૨ માં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો હતો: –

“૧૦૨. પ્રકરણ XIV હેઠળ સંહિતાની વિવિધ સંબંધિત જોગવાઈઓના અર્થઘટનની પૃષ્ઠભૂમિમાં અને કલમ ૨૨૬ હેઠળ અસાધારણ શક્તિનો ઉપયોગ અથવા સંહિતાની કલમ ૪૮૨ હેઠળની અંતર્ગત સત્તાઓને લગતા નિર્ણયોની શ્રેણીમાં આ અદાલત દ્વારા પ્રતિપાદિત કાયદાના સિદ્ધાંતોની પૃષ્ઠભૂમિમાં, જે અમે બહાર કાઢ્યા છે અને ઉપર પુનઃઉત્પાદિત કર્યા છે, અમે દૃષ્ટાંત દ્વારા કેસોની નીચેની શ્રેણીઓ આપીએ છીએ જેમાં આવી શક્તિનો ઉપયોગ કોઈ પણ અદાલતની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગને રોકવા માટે અથવા અન્યથા ન્યાયના હેતુઓને સુરક્ષિત કરવા માટે કરી શકાય છે, જો કે કોઈ ચોક્કસ, સ્પષ્ટ રીતે વ્યાખ્યાયિત અને પૂરતા પ્રમાણમાં દિશા નિર્દેશિત અને લવચીક માર્ગદર્શિકાઓ નિર્ધારિત કરવી શક્ય ન પણ હોય. કઠોર સૂત્રો અને અસંખ્ય પ્રકારના કેસોની સંપૂર્ણ સૂચિ આપવી કે જેમાં આવી શક્તિનો ઉપયોગ થવો જોઈએ.

(૧) જ્યાં પ્રથમ માહિતી અહેવાલ અથવા ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો, ભલે તેમને તેમના અંકિત મૂલ્ય પર લેવામાં આવે અને તેમની સંપૂર્ણતામાં સ્વીકારવામાં આવે, તે પ્રથમ દૃષ્ટિએ કોઈ ગુનાની રચના કરતું નથી અથવા આરોપી સામે કેસ બનાવતા નથી.

(૨) જ્યાં પ્રથમ માહિતી અહેવાલમાં આરોપો અને એફ. આઈ. આર. સાથેની અન્ય સામગ્રી, જો કોઈ હોય તો, સંજોય ગુનાનો ખુલાસો કરતી નથી, ત્યાં

સંહિતાની કલમ ૧૫૫ (૨) ના કાર્યક્ષેત્રમાં મેજિસ્ટ્રેટના આદેશ સિવાય સંહિતાની કલમ ૧૫૬ (૧) હેઠળ પોલીસ અધિકારીઓ દ્વારા તપાસને ન્યાયી ઠેરવે છે.

(૩) જ્યાં એફ. આઈ. આર. અથવા ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા અનિયંત્રિત આક્ષેપો અને તેના સમર્થનમાં એકત્રિત કરવામાં આવેલા પુરાવા કોઈપણ ગુનાનો ખુલાસો કરતા નથી અને આરોપી સામે કેસ બનાવે છે.

(૪) જ્યાં, એફ. આઈ. આર. માં આરોપો સંજોય ગુનાની રચના કરતા નથી પરંતુ માત્ર બિન-સંજોય ગુનાની રચના કરે છે, ત્યાં સંહિતાની કલમ ૧૫૫ (૨) હેઠળ મેજિસ્ટ્રેટના આદેશ વિના પોલીસ અધિકારી દ્વારા કોઈ તપાસની મ જૂરી આપવામાં આવતી નથી.

(૫) જ્યાં એફ. આઈ. આર. અથવા ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો એટલા વાહિયાત અને સ્વાભાવિક રીતે અસંભવિત હોય કે જેના આધારે કોઈ પણ સમજદાર વ્યક્તિ ક્યારેય ન્યાયી નિષ્કર્ષ પર પહોંચી શકે નહીં કે આરોપી સામે કાર્યવાહી કરવા માટે પૂરતો આધાર છે.

(૬) જ્યાં સંહિતા અથવા સંબંધિત અધિનિયમ (જે હેઠળ ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવે છે) ની કોઈપણ જોગવાઈઓમાં સંસ્થાને અને કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા અને/અથવા જ્યાં સંહિતા અથવા સંબંધિત અધિનિયમમાં કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈ હોય ત્યાં સ્પષ્ટ કાનૂની પ્રતિબંધ હોય, જે પીડિત પક્ષની ફરિયાદ માટે અસરકારક નિવારણ પૂરું પાડે છે.

(૭) જ્યાં ફોજદારી કાર્યવાહી સ્પષ્ટપણે દુર્ભાવનાપૂર્ણ રીતે હાથ ધરવામાં આવે છે અને/અથવા જ્યાં કાર્યવાહી દુર્ભાવનાપૂર્ણ રીતે આરોપી પર બદલો લેવાના ગુપ્ત હેતુથી અને ખાનગી અને વ્યક્તિગત ક્લેષને કારણે તેનો વિરોધ કરવાના દષ્ટિકોણથી શરૂ કરવામાં આવે છે.

૧૭. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજદાર સામે સુનાવણીની મંજૂરી આપવી એ સંપૂર્ણપણે વાહિયાત હશે. ભજનલાલ (ઉપરોક્ત) ના પરિચ્છેદ ૧૦૨નો પેટા-પરિચ્છેદ ૧ અને ૧ આકર્ષાય છે.

૧૮. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજીઓને મંજૂરી આપવામાં આવે છે. ૨૦૧૮ના ક્રિમિનલ કેસ નંબર ૨૫૦૮૩ માં ૨૦૧૮ની ક્રિમિનલ ઇન્ડવાયરી નંબર ૧૩૭ ધરાવતી ૧૪.૦૨.૨૦૧૮ તારીખની ક્રિમિનલ ફરિયાદ અને ૨૦૧૮ના ક્રિમિનલ કેસ નંબર ૨૫૦૮૪ માં ૨૦૧૮ની ક્રિમિનલ ઇન્ડવાયરી નંબર ૪૩ ધરાવતી ૧૪.૦૨.૨૦૧૮ તારીખની ક્રિમિનલ ફરિયાદ જાણીતા એડિશનલ ચીફ મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ, અમદાવાદ સમક્ષ પેન્ડિંગ છે તેમજ તેના અનુસરણમાં શરૂ કરવામાં આવેલી તમામ પરિણામી કાર્યવાહીઓ આથી રદ કરવામાં આવે છે અને અરજીને રદ કરવામાં આવે છે. સીધી સેવાની મંજૂરી છે.

(જે. સી. દોશી, ન્યાયમૂર્તિ)

*This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.*

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.